

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 14 Kwietnia r. s. 1822 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 18 kwietnia.

Na wielkiem żalobnem nabożeństwie, odbytem onegdaj w kościele OO. Kapucynów, za duszę s. p. Maryi z Xiążąt Radziwiłłów Hrabiny *Krasińskiej*, tyle się znajdowało osób oddających ostatni hołd i posługę zmarłej, iż kościół objąć ich nie zdołał. Celebrował JW. Arcybiskup, Prymas *Hołowczyca*, kazanie miał *JX. Falkowski*, Rektor instytutu głuchoniemych, a kondukt *JJWW. Senator biskup Czyżewski*, biskupi *Frągni Ostrowski* i *Manągiewicz*, tudzież Prałat *Węgiński*. Liczną orkiestrą dyrygował kapelmistrz królewski, *Kurpiński*, która grała Requiem *Wintera*. JW. Jenerał, Wojewoda *Hrabia Krasiński*, natychmiast po skonaniu swej małżonki wyjechał z synem do dóbr swych w *Ciechanowskie*, gdzie ze stolicy wielu przyjaciół udało się dla przyniesienia mu ulgi po tak dotkliwej stracie.

NIEMCY.

(z *Gaz. Warsz.*) Frankfort dnia 30 marca.

Czytamy w gazecie tutejszej, iż jeśli wybuchnie wojna z Turcją, prowadzona będzie tak jak wojna neapolitańska z porozumieniem mocarstw sprzymierzonych, które wprzód ułożą się względem jej skutków. Wnoszą, iż rossyjski tajny radca *Tatyszczew* zabawi jeszcze niejaki czas w *Wiedniu*.

Od brzegów *Menu* dnia 31 marca. Wojsko bawarskie liczy piechoty 44,931, a jazdy 7469; kosztuje zaś rocznie 7 milionów 674,455 złotych niemieckich.

Zydzii w królestwie bawarskiem podali seymowi w *Monachium* przedstawienie, prosząc, aby im nie wzbraniano zatrudniać się czynnem życiem; chcą bowiem porzucić próżnowanie, i pracą zyskać imię nżytecznych obywateli. Dla ochronienia się zaś od dalszych przesładowań gminu, żądają, aby ich żydami nie nazywano, i postawiono w równym rzędzie z chrześcijanami. Sami oraz chcą się zająć stosownem urządzeniem.

(z *Kur. Warsz.*) W kwietną niedzielę r. b. w kościele s. Trójcy w *Berlinie* z wielką uroczystością odbył się obrząd połączenia parafii luterskiej i kalwińskiej w jedną ewangelicką, i odłód już żadney różnicy między niemi nie będzie, co Króla pruskiego i narod wiele ucieszyło.

HISZPANIA.

(z *Kur. Warsz.*) Zaczęto już w Hiszpanii wprowadzać do skutku prawo konskrypcyi, większej połowie Hiszpanom to się nie podoba; lecz im oświadczają, że w kraju konstytucyjnym, wszyscy bez różnicy stanu, powinni służyć oyczyźnie, i w potrzebie jej obrony walczyć.

Jenerał *Riego*, zapisał się jako prosty żołnierz do gw. rdyi narodowej miasta *Madrytu*. Tam gw. rdyja dała wielki obiad dla wojska liniowego, ucztą odbyła się pod gołym niebem przy ustawicznych wiwatach, zgodzie i weselości.

Gdy przerwane są teraz związki z Ameryką, pieniądze w Hiszpanii stają się codzienn rzadszem.

(z *Gaz. Warsz.*) *Madryt* d. 18 marca Onegdaj przybył tu 2gi batalion asturyjski, na czele którego jenerał *Riego* ogłosił d. 1 stycznia 1820 konstytucyją w *Las Cabezas San Juan*. Złożony z 150 ludzi, stanął przed pałacem stanów w porządku do bi-

twy, wysłał deputowanych do stanów. Vice-prezes miał do nich mowę, w której oświadczył: „Kongres daje WPanom dowód szacunku swego za czyn w *Las Cabezas*. Przyymiecie tę xiążkę, która obeymuje konstytucyją, jako rękoymią jedności naszej i wiecznego dobra. Znak ten będzie żarłocznym orłem, żyjącym samą tylko łupieżą; ale lwem, którego siła i wspaniałość wraza uszanowanie.“ Sekretarz stanów podał potem deputowanym xiążkę konstytucyi w pudełku mahoniowém. Następnie zabrał głos dowódca batalionu, i ofiarując viceprezesowi stanów pałasz jenerała *Riego*, rzekł: „Wolny człowiek nie takiego nie posiada, coby mogło iść w porównanie z nieocenionem dobrem zasadniczych praw naszych. Niech przecież wolno będzie drugiemu batalionowi asturyjskiemu dać w zamian równie szacowne dobro to jest, ten pałasz, który bohater miał przy boku w *Las Cabezas* w chwili, gdy wydał pierwszy okrzyk wolności. Imieniem całego korpusu ofiaruję go oycom oyczyzny, którzy się tak gorliwie zajmują utwierdzeniem wolności.“ Sekretarz stanu przyjął pałasz, który jako świętość ma być złożony. Na pochwie wyrity jest napis: *Własność Oyczyzny*.

Wojsko nasze ma wynosić 67,000 ludzi.

Gdy Król, wyjeżdżając do *Aranjuez*, wsiadał do pojazdu, zsunęła mu się noga ze stopnia, i nieco skaleczył sobie udo i rękę.

Podano stanom wniosek względem niezwłocznego wysłania kommisarzy do południowej Ameryki, aby kroki nieprzyjacielskie natychmiast ustały.

Większością 67 kręsek przeciwko 48, przyjęły stany wniosek podpisany przez 60 deputowanych, aby członkowie stanów nie bywali u dworu i ministrów, oprócz tylko w dniach obrzędowych i gdy składają deputacyją.

Minister osad *Bodega*, złożył urząd. Następcą jego został Pan *Clemencin*, były członek stanów.

Stany zajmują się podanym wnioskiem, aby służący u dworu i infantów nie używali praw obywatelskich, póki nie przestaną nosić dawney czerwoney kokardy hiszpańskiej.

Gdy Król przybył do *Aranjuez* i zbliżył się do pałacu, mieszkańcy przyjęli go z oznakami największej radości, i wyprząc konie, sami pojazd jego ciągnęli, wydając okrzyki: *viva el rey neto! viva el rey absoluto!* lecz Monarcha kazał im to zganić i oświadczyć, iż prawdziwym jego tytułem jest, Król konstytucyyny.

(z *Kor. Warsz.*) *Pampeluna* dnia 23. Jesteśmy w stanie zaburzenia, trudnym do opisania, wszystkie wojsko widziało się zmuszone zamknąć się w cytadelli, cała prowincya powstała; chcąc się zemścić znieważenia, jakiego obywatele doznali od wojska; ze wszystkich stron przybywają do nas mieszkańcy, palając zemstą, a z drugiej strony wojsko grozi nam z twierdzy wymierzonymi działami.

Żołnierze półku toledańskiego, którzy byli w *Tesallo*, przybiegli na pomoc półkom *Hostalkich* i *Jean*, strzegli się jednak przebywać miasto, i weszli do twierdzy przez bramę zewnętrzną, zwaną *del Socoro*.

Czasby już było położyć tamę temu zapalowi rewolucyjnemu naszych żołnierzy; mieszkańcy prowincyi *Nawarry*, już w tym dali przykład ca-

ły półwyspie. My chcemy konstytucyi, lecz chcemy razem i Króla, a nasi panowie liberaliści mają może urojony projekt, zamienić nas w rządzoną spolią.

Madryt dnia 27. Dnia 26, to jest wczoraj, stany rozbrajały ważny przedmiot o wypadkach w *Pampelunie*. Jenerał *Alava* zwrócił uwagę izby na ciągłe zaburzenia w *Nawarrze*, utrzymując, że bliskość granic francuzkich i *Bajonny*, gdzie mieszkają i działają wolnie emigranci hiszpańscy, nieprzyjacięle nowego systematu, jest tego jedynym powodem. Inne prowincye są zupełnie spokojne.

FRANCYA.

(z *Kur. Warsz.*) *Paryż d. 3 kwietnia.* Po ulicach *Paryża* słychać teraz same piosnki uszczyplive przeciw liberalistom; śpiewacy zaś, jak uważano, stawają powszechnie blisko odwachow, i mają niedaleko siebie niektóre z tych osób, które się dają wszędzie postrzegać, i mają szczególny talent uważania wszystkiego.

Nie tylko piemontczyków (jakśmy już donieśli) ale uwieczniono jeszcze i Pana *St Marsan* syna, i wielu innych, którzy od byłego ministryum mieli rozkaz ułania się do *Lille*.

Niedawno, piszą z *Chaumont* pod 30 marca, przyprowadzono do domu więzienia *Clairvaux*, ze szczególniejszą przecznością, jakiegoś więźnia, którego mienia bydź dawnym wojskowym. Mówią, iż jest strzeżony z największym staraniem, i że zabroniono pod najsurowszą karą, aby nikt się do izby, w której jest zamknięty, zbliżać nie ośmiał, i tylko wolno z nim mówić jednemu dowódcy więzienia.

Osoba złapana w *St. Calais*, która, jak mówiono, miała należeć do bandy *Bertona*, przywieziona jest do *Paryża* pocztą dnia dzisiejszego, na wszelkie zapytanie powiedzieć nie chce: jak się nazywa i skąd jest rodem?

(z *Kur. Warsz.*) Francya drogo okupiła spokójność, po tylu latach okropney rewolucyi, po wylewie strumieni krwi ludzkiej; lecz dotąd ukrywa się fakoya, usiłująca wszelkimi sposobami, rozniecić zaburzenia i rozsiewać trwogę. W niektórych okolicach źle myślący rozsiewają wiadomości, że jenerał *Berton* ma 20,000 wojska, i odnosi zwycięstwa, chociaż o tem, nie tylko że nie ma żadnego urzędowego doniesienia, ale nie zgadza się z podobieństwem do prawdy.

Ma bydź w *Paryżu* utworzona nowa szkoła pod nazwiskiem collegium *Stanisławowskie*.

WŁOCHY.

(z *Gaz. War.*) *Od granic włoskich d. 19 marca.* Listy z *Korfu* donoszą, iż tam sądy zwyczajne ustaly, a mieszkańcy zostają pod prawami wojskowemi. Donosiciele wszędzie mają przystęp. *Zabit* *Ali*, *Basza Janiny*, sprowadził do *Korfu* przeszło 30,000,000 piastrow. Zachodzi pytanie: czy te pieniądze oddane będą *W. Sultanowi*, który zabrał majątek *Alego*; lub czy rząd angielski użyje ich na swoje potrzeby?

Szanowny arcy-biskup *Gabryel*, siedzi od 18 miesięcy w więzieniu w *Korfu* razem z najsławniejszymi grekami, i niedawno został osadzony w podziemnym lochu, gdzie największych złoczyńców sadzają.

Król sardyński przywrócił w kraju swoim jezuitów.

Wchodząca w *Rzymie* gazeta *Diario di Roma* donosi: iż *Mehamed Ali*, Vice-Król *Egiptu*, nie tylko pozwolił katolikom wystawić w *Alexandryi* szpital dla osób, wiare tę wyznających, ale nawet sam ofiarował na to 500 talarow.

Sławny kompozytor muzyki *Rossini*, jadąc z *Neapolu* do *Wiednia*, zaślubił d. 16 marca w *Bononii* sławną śpiewaczkę *Isabelle Colbran*.

(z *Kur. Warsz.*) Powszechny brak pieniędzy, stał się przyczyną, że Król neapolitański nie jest w możności opłacenia Austrii zobowiązanych subsydiow.

Niegdy bogate miasto *Palerna* liczy 3,000 żebraków.

W *Sycylii* uwięzionych osób jest 16,000.

W *Neapolu* odkryto spisek; wiele osob uwięziono.

TURCYA.

Stambuł dnia 6 marca. Naradzania się *Lorda Strangford* z reis-effendym (pisze gazeta hamburska) nie wzięła pożądanego skutku. Reis-effendi powiedział posłowi angielskiemu, iż może przedzy jeszcze, a niżeli żądano, da ostateczną odpowiedź. Wiadomo, iż d. 28 lutego odbyła się w tej mierze rada dywanu. Całe zgromadzenie oświadczyło jednomyślnie, iż propozycye, objęte w *ultimatum*, nie mogą być przyjęte. *Lord Strangford* rozmawiał potem kilkakrotnie z reis-effendym, co naagle ustało, i odtąd słychać, iż niemasz dobrej harmonii między posłem angielskim a ministrami tureckimi.

Wojsko tureckie ciągnie do obozu pod *Niszą* z ką w przypadku wojny, przejdzie *Dunaj* pod *Widdynem* i osadzi *Włoczechy*. Wojsko *W. Wezyra* posuwa się dwiema kolumnami, z których jedna ciągnie ku *Ruszcukowi*, a druga przez *Szumtę* i *Brailow*.

Lękamy się, aby sama *Porta* nie rozpoczęła wojny. Upadek *Alego*, *Baszy Janiny*, zapalił umysły Turków.

Rząd nasz stara się wprowadzić wszelkimi sposobami utrzymać publiczną spokójność, lecz wybuchnienie wojny, grozi okropnym losem wszystkim mieszkającym tu chrześcianom. W pierwszych dniach bieżącego miesiąca zdarzyły się już bezprawia, lecz szczęściem przywrócono porządek. Tymczasem, wszyscy turecy biorą się do oręża, a na początku tego miesiąca z rozkazu rządu, zabrano kilka okrętów pod różnymi banderami, między którymi jest jeden austriacki. Wszelkie przełożenia posłów austriackiego i angielskiego, aby te okręty oddano, są dotąd nadaremne. Drogoman (tłumacze) obu mocarstw starają się gorliwie skłonić *Portę* do szanowania prawa narodów; lecz zdaje się, iż w obecnych okolicznościach niczego nie dokazą. Wojna i wytepienie greków, jest hasłem wszystkich wyznawców *Islamizmu*.

Wczora *Ulemowie* zebrani w wielkim meczecie (dawniejszym *kościółce s. Zofii*), ogłosili przekleństwo na chrześcian.

Posłano rozkazy wojsku tureckiemu, aby się zgromadziło. Dwa korpusy mają natychmiast ruszyć ku *Dunajowi*, jeden ze *Stambułu*, a drugi z *Adryanopola*. Twierdzą, iż wojsku tureckiemu załeciono przeprowić się z prawego brzegu *Dunaju* na lewy, i w kilku miejscach wejść do *Bessarabii*. Wielki *Wezyr* obemył dowództwo, a *W. Sultán* postanowił stanąć osobiście na czele wojska. *W. Wezyr*, *Reis-Effendi* i nowy *Aga janczarów*, są naczelnikami stronników wojny.

Listy prywatne ze *Stambułu* donoszą o wypłynieniu z tamtąd floty z 16,000 wojska przeciwko *Kandyi*. *W. Sultán* postanowił odmienić dotychczasowe urządzenie *Janczarów*, na co już niektóre ich kompanie zezwoiliły.

(z *Gaz. rysk. Zusch.*) *Od granic Multan dnia 14 marca.* W *Jassach*, dnia 9 wieczorem, wybuchnął pożar, a trwając do godziny 10 zrana, pochłonął 580 domów; reszta zaś domów po większej części została wprzódy jeszcze tak zniszczona, że to, dawniey dosyć wielkie miasto, w którym się znać licza pięknych budowli w najnowszym europejskim guście znajdowało, podobne dziś jest do zwaliska. Zarzucano znajdującym się w *Jassach* *janczarom*, że miasto podpaliłi, i z tego powodu powstała między nimi a *Tilemami* kłótnia, tak, że nawet między temi wojskami tureckimi przyszło do zwawey bitwy, która trwała jeszcze dnia 11 wieczorem o godzinie 10, podczas odcyścia poczty. *Janczarowie* bili się z wielką zwyciężnością na ulicach tego nieszczęśliwego miasta; *Tilemowie* bronili się z domów, przez co w pierwszym już dniu udało bydź około 100 zabitych i rannych. *Janczarów* 190 zabitych i 80 rannych wzięiono na dziedzińce dworu xiążęcego. Strata *Tilemów* nie była wiadomą. Kilku niemców przybyłych z *Jass*, nie mogą dosć opisać panujący w *Multanach* nędzy. Wszędzie pola leżą odłogiemi;

wszelki zapas towarów, szczególnie sukna, zrabowany został przez Turków; na ulicach, które i tak nie były nigdy ochędźnie utrzymywane, leżą napół zgniłe koście! Tylko okryci lachmanami cygani ukazują się jeszcze niekiedy. Gdyby chłopci w Multanach i Wołoszczyźnie nie byli przyzwyczajeni żyć w największym ucisku, nie znieśliby zapewne obchodzenia się Turków, ale że pomiędzy postępowaniem bojarów i ich służących, a postępowaniem Turków mała zachodzi różnica; a chłopcy tak są ciemni; że smutnego stanu swego nie tyle, ile by powinni, znają, i gdy się do każdego mocniejszego, a zatem i do Turków, tylko z oznakami najgłębszego niewolnictwa zbliżają, znajdują więc wszystko dość naturalnem. Tak chłopów jako i cyganów uwolnili Turcy po części, od ciężaru hodowania swoich dzieci, gdyż prawie każdy janczar przywłaszczył sobie po kilka dziewcząt i chłopców, i odesłał ich do swego domu.

AFRYKA

(Gaz. Warsz.) *Alexandrya (w Egipcie) d. 10 lutego.* Basza Egiptu uzbroid drugą eskadrę, która wypłynie przeciwko Grekom, i jest przeznaczona do opanowania wyspy Kandyi, której rząd polecił Porta wspomnianemu Baszy. Eskadra ta składa się z 6 większych a blisko 20 mniejszych okrętów, opatrzonych w działa, żywność i potrzeby wojenne. Znajdują się oraz na niej kilka tysięcy wojska. Uwięziono w Kairze kilku Greków, którzy kopalili proch i zboże. Wszakże osiedli tam Grecy lub zbiegli przed okrucieństwem Turków, doznając łagodnego obchodzenia się z sobą.

PORTUGALIA.

(z Gaz. Warsz.) *Lisbona d. 10 marca.* Na balu danym d. 26 z. m. rzekł Król do Pana *Borges Carneiro*: *i ja także dzień ten obchodziłem, przez ulaskawienie jednemu złoczyńcy, którego na śmierć skazano.* Wspomniany deputowany odpowiedział: *Prerogatywa ta, N. P., jest najpiękniejszym brylantem korony twojej, gdy jest stosownie do potrzeby użyta, aby łaskawość twoją błogostawiono, a zbrodniom nie dawano otuchy.* Wychodząc Monarcha z sali oświadczył, iż chętnie na drugim balu znajdować się będzie.

Uchwalili stany nasze, iż wszystkie nadużycia wolności druku należą do sądu przysięgłych.

(z Kur. Warsz.) Postanowienie Królewicza Rejenta w Brezylji, niepowracania do Egiptu, było powodem rozruchów. Wojsko europejskie protestowało się przeciwko temu. Naczelny generał złożył dowództwo. Rzeczy do tego doszły, iż Xiążę, nie tylko odwołać był zniewolony swoy wyrok, ale o północy 28 stycznia odesłać żonę i dzieci do twierdzy *S. Cruz*, dla zabezpieczenia się od napaści.

NIDERLANDY.

(z Gaz. Warsz.) *Bruxella dnia 2 kwietnia.* Rzeczpospolita kolumbijska w południowej Ameryce uwielbia Xiędzę *Pradt*, który przez wdzięczność za to, napisał nowe dzieło: *Examen du plan présenté aux Cortes pour la reconnaissance de l'indépendance de l'Amérique espagnole.* (Rozbior planu podanego stanom hiszpańskim względem uznania niepodległości południowej Ameryki).

Wystawienie twierdz przy granicy naszej południowej, kosztować będzie 86,000,000 zł. hol. Zebrano już dotąd 78,000,000; braknie więc jeszcze 8,000,000, które stanowią część żądanego przez ministrów naszych kredytu 30,000,000. Za 4,000,000 mają być wystawione 2 okręty liniowe, 2 fregaty, korweta i 2 mniejsze statki.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z Kur. Warsz.) W *Marsylii* utworzono ogród do przechadzki publicznej. Właściciel, chcąc zabawić gości, jak drugi *Wilhelm Tell*, jednemu ze swych markierów, wystrzelał z pistoletu, ztracił na głowie położoną pomarańczę; wszakże ze swoim delinkwentem zawarł umowę, że na przypadek pomyłki w trafianiu, zamiast w pomarańczę

w głowę, poniesie kosztą najwyższego pogrzebu; poczem dosyć szczęśliwie uroczystość otworzenia ogrodu odbyta została.

O jenerale *Berton* jeszcze nie ma pewnego. W okolicy *Bastia* ociec dogoniwszy uwiedzioną i wykradzioną córkę, zastrzelił uwodziciela, a własne swe dziecko na miejscu przebił.

Xiążę grecki *Kantakuzenó*, bawi teraz w *Lipsku*.

W miejscu zwanem *Czarna góra*, żyje starzec mający lat 127 i ma syna 100letniego, wnuka 82letniego, prawnuka 60letniego, praprawnuka 43 letniego, prapraprawnuka 21 letniego, i praprapraprawnuka 2 letniego.

Cała wyspa *St. Domingo* składać będzie jedno tylko państwo. Prezydent rzeczypospolitey murzyńskiej *Boier* wszedł z 13,000 żołnierzy do części hiszpańskiej i objął ją bez żadnego wystrzału. Wojska murzyńskie są zupełnie urządzone na sposób europejski i zachowują najsurowszą karność. Zdaje się, iż Portugalia utraci Brezylją zwaną Rajem ziemskim.

Spiewaczka *Borgondio*, o której rozgłoszono, że utonąła, przybyła do Paryża: wprawdzie znajdowała się w niebezpieczeństwie utraty życia, lecz szczęśliwie została ocaloną.

Znajomy *Caretto*, który się tak mocno do upadku Alego przyłożył, jest karbonarem z Neapolu. Przybył on w roku 1811, z listami rekomendacyjnemi handlowego domu *Sleig* z Malty, do *Janniny*, wszedł jako inżynier do służby tyrań, robił dla niego lawety, robił plany do różnych fortyfikacyi, dopomagał mu czynnie w jego przedsięwzięciach, bił fałszywe pieniądze, zajmował się nawet administracją, i był w takiej lasce u Alego, że mógł wszystko broić bezkarnie. Pastwił się nad chrześcianami i Turkami bez żadnego względu; żył z Turczynką, oskarżony był o to w 1816 u *Kadego*, przed którym nieszczęśliwa uwiedzioną stanąć musiała. *Caretto* powinienby za taki występek być osądzony na ścięcie, ale *Ali Basza* przestał na wygnaniu go do *Augyro-Castro*. Nieszczęśliwą niewiastę osądzono: aby jej welon był rozdarty, a ją samą z niezakrytą twarzą oprowadzić po mieście, potem zakopać po piersi do ziemi i tak zakamienować. Wysłuchała wyroku spokojnie, i zakończyła w mękach życie. *Caretto* był jednym z tych, którzy pobudzali Alego do buntu przeciw Porcie.

Słoń wysoki na 9 stop, który teraz w Paryżu sztuki pokazuje, gra na trąbie i t. d., ma tego lata powędrować do Petersburga.

Dzieiow Dobroczynności Numer 27 z porządkiem, a 3ci tegoroczny zawiera:

Dodatek do historyczney wiadomości o zakonie Braci miłosierdzia czyli *Bonifratelów* w Polsce i Litwie. Stan klasztoru i szpitala braci miłosierdzia czyli *Bonifratelów* w Wilnie. Życie Wielebney *Ludwiki z Maryllaków Le Gras*, fundatorki zgromadzenia sióstr miłosierdzia z historią ogólną tych zgromadzeń od ich nastania do roku 1772. Urządzenie konwiktu ubogich dziewcząt w klasztorze *Panien Bazylijanek w Witebsku*, przepisane od rządu uniwersyteckiego w kwietniu r. 1810. Postrzeżenia o więzieniach w *Szwajcaryi*, przez *F. Kuningham*: przekład *X. T. Majewskiego*. Wykazanie ogółowe urzędzenia pomocy dla ubóstwa w Anglii przez *W. A. Bohatkiewicza*. Ustanowienie domu miłosierdzia, oraz plan wielkiego szpitala w *Moskwie r. 1682*: przekład *L. Rogalskiego*. Tajemna rozmowa wielkiego *Mistrza krzyżackiego* margrabi *Albrechta*, o rozwiązaniu zakonu w Prusiech: przekład *H. Błotnickiego*. Badania historyczne o bankach pobożnych czyli lombardach, wyjątek z *Bekmana*: przekład *Jana Bobrowskiego*. *Wiadomości Rozmaite.*

Kurs wileński na assygnaty od dnia 11 kwietnia: rubel srebrny, 3 ruble kop. 87½, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 80½, stary rubli 11, kopiejek 61½, imperyal rubli 37 kop. 62½.

Przed a ż.

1 Litewsko Wileński Gubernialny Rząd, na zaspokojenie skarbowego remanentu, liczącego się na W. Miłoszowej Majorowej Woysk Polskich, wynikłego z dzierżawy Starostwa Rumszyskiego, w ogóle rubli sr. 3,211 kop. 86 z procentem, i osobno procentu wypadającego od zapłaconego już remanentu r. srebrnychże 25, i kop. 6, przez rezolucyą swoją w roku przeszłym 1821 miesiąca listopada dnia 22 nastalą, naznaczył w wyprzedz kamienicę teżże W. Miłoszowej w mieście Wilnie na Imbarach pod N. 47 sytuowaną, i przez posrednictwo Miejskich i Ziemskich Politycy, a także przez publiczne wiadomości wzywał ochotników życzących sobie oną kamienicę nabyć na przeznaczone dla targów w Rządzie Guber. termin; lecz że na jeden z tych terminów jawiło się dwóch tylko życzących; to za prośbą pełnomocnego W. Miłoszowej, W. Szykszły, jako też plenipotenta kredytorów Miłoszowej Szlachcica Maciańskiego, naznaczony i jeszcze na takową wyprzedz domu najbliższy termin, to jest w dzień mających być w Wilnie kontraktów 24 idącego miesiąca kwietnia; a przeto życzący kupić nieraz wspomniany dom mają się jawnie na ten termin do niniejszego Rządu. Datt roku 1822 meca kwietnia 9 dnia. Assessor Kazimierz Nowicki. Sekretarz Wierzbicki.

1 W skutek rozporządzeń Zwierzchności, Opieka Szlachecka powiatu Wileńskiego ogłasza, że dwadzieścia przeszło majątków w powiecie, tudzież dwa domy w mieście Wilnie położone, w zarządzeniu niniejszej Opieki nadyające się, ze wszelkimi do nich przynależnościami wypuszczają się w arędę celem rychlejszego zaspokojenia zawinioney Skarbowi należności. Życzący więc takowe dobra lub udzielnie solwarki, młyny, karczmy i mieszkania w domach zaarędownić, raczą z pewną i dostateczną poręką przybydź do miasta Wilna na sessyą Opieki dla ułożenia się w dniach 19, 20, i 21 terażniejszego miesiąca kwietnia. Tabelę zaś majątków idących w arędę, jako też inwentarze onych, można w każdym czasie widzieć w kancelaryi szlacheckiej ptu Wileńskiego. Roku 1822 kwietnia 9 dnia (podpisano) Prezes Opieki Marszałek Wileński Ignacy Baliński. Za zgodność: Sekretarz Z. Siemaszko.

Przed a ż. domu.

1 Kamienica Sukcesorow Grudzińskich w Wilnie na ulicy Sawicz pod Baksztą N. 84, jest do przedania, ktoby życzył nabyć, ma się zgłosić do JP. Kostry mieszkającego w domu własnym za Wileńską bramą, albo udać się do zawiadowcy wyżej pomienioney kamienicy.

Tranzlacya z niemieckiego.

1 Wedle Ukazu Najjasniejszego Imperatora Samowładnego całej Rossyi etc. etc. etc. Mitawski Oberhauptmanski Sąd, któremu wedle Kurlandz. Rządowego ukazu 15 julii 1818 r. pod N. 1995 przyporuczono, względem sukcesyney pretensyi szlachcica Martiniana Paplińskiego na pozostałość zeszłego jego brata Mateusza Paplińskiego w Nejenburgu, rozebrać i decydować, przeto wszyscy ci, którzy na pozostałość namiennego Mateusza Paplińskiego sprawiedliwe pretensye mają, lub mieć spodziewają, oraz takowe przeciwko pretenssorowi Martinianowi Paplińskiemu, dowodzić zamysłają, niniejszem piśmem adcytują się, na naznaczony termino praecłusivo 18 julii 1822 w Sądzie tutejszym Mitawskim Oberhauptmanskim się jawnie, ich pretensye dowodzić, dokumenta złożyć, oraz w przeciwnym zdarzeniu po upłynieniu terminu praecłusivi, czy stawali lub nie wedle przykazania, zaledem takowej sukcesyney rekla-

rozbiórze tutaj wedle prawa wskazano zostanie pozostałość Mateusza Paplińskiego, jeżeli nie bliższe lub równe pretensye dowodzić będą Martiano-wi Paplińskiemu wydano ma bydź.

Do czego niech się każdy, komu o tym wie-dzieć należy stęsuje. W zamku Mitawie d. 18 gbra 1821. Kleist Assesor. F. Friede Sekretarz.

Sąd Exdywizorski.

3. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski massy po Michelsenowskiej w majątności Iwanowie w Powiecie Newelskim Gubernii Witebskiej położenie mającej exystującej, skutkiem remissy Sądu Głównego 2go Departamentu Gubernii Witebskiej w 1821 miesiąca maja 31 dnia zapadłej dla domierzenia satysfakcyi wierzycielom i pretenssorom po Michelsonowskim z dóbr leżących, i ogólnego ruchomego funduszu, z zajęciem należności od debitorów do massy winnych przeznaczony, w roku niedawno zeszłym miesiąca julii 21 dnia, jako w terminie remissą oznaczonym zgromadzony w komplecie, remissą destynowany, przybywszy ad fundum majątności Iwanowa, pod stannością stron pierwszo zjazdowe czynności sądownictwa swojego ułatwił, inwentaryę, administracyą dóbr na satysfakcyą zaofiarowanych, wymiar onych z dostateczną dystynkcyą przez podanych od stron geometrów, kopią spraw, i komportacyą różney natury papierów na wzajemną stron instancyą z zamierzoną persystencyą oney circa acta Ptu Newelskiego zdeterminował, między dalszemi swojemi wyrokami awizacyą do Gazet St. Petersburgskich, Moskiewskich i Kuryera Litewskiego, w dniu 25 meca julii 1821 roku stopniami władzy wyższej uczyniwszy, zjazd swój powiórny na dzień 3 nowembra roku 1821 zdeterminował; i o tym Sądowi Głównemu 2go Departamentu Gubernii Witebskiej raportem wiadomość uczynił, a następnie w zbliżonym na zjazd powiórny terminie z powodu nie wyszłych przez Gazety awizacyow. Sąd Główny Drugiego Departamentu gubernii Witebskiej swym Ukazem w Ru 1821 meca okłobra 24 dnia nastalym, zjazd Sądu Taxatorsko Exdywizorskiego z przyczyn powyżey wyrażonych na dzień trzeci terażniejszego meca januaryi roku dopiero idącego odłożył, w jakowym czasie Sąd Taxatorsko Exdywizorski, znowu w pełnym komplecie przybywszy do majątności Iwanowa, juryzdykcyą Sądów swoich otworzywszy, działania sądownicze z porządku rzeczy wypadające eksekwował, stanowiąc i nie mało stron odbytych produktów wysłuchał: w ciągu ułatwienia tychże działań swoich, w skutek żądania stron dla okonczenia ostatecznego roboty komorniczey, i dla ułatwienia potrzebnych niedostateczności, po uczynieniu odnie-sień do miejsc sądowych, izbę Sądu swojego w namowę ostatnich dni julii roku dopiero idącego 1822 zamknąć nieodmiennie postanowiwszy; ażeby do takowego terminu wszyscy bądź jakiegokolwiek tytułu kredytorowie, precesorowie i debitorowie massy po Michelsonowskiej; niemniej teżże massy byli JWW. Popiczytele i opiekunowie z swojemi dopominkami, z dowodami, rejestrami ekonomicznymi i rachunkami, po skutecznieniu przeznaczony komportacyi dokumentow do oczewi-stey rozprawy w Sądzie taxatorsko exdywizorskim w majątności Iwanowie stawali i opra-wili się, tenże Sąd skutkiem remissy i praw, wszystkich takowych powołując ostrzega i postanawia, że niestawiających w amissyą czyli na wieczny upadek dopominkow i pretensyi wskaże i osądzi, dla czego Sąd taxatorsko exdywizorski o tém ka-żdego interessowanego przez powtórne Gazety S. Petersburgskie, Moskiewskie i Kuryera Litewskie-go awizuje. Datt roku 1822 marca 25 dnia.

Jozafat Jacyna Cywilnego witebskiego Depart. Sędzia: Sekretarz Suchar. Daniel Sippko Sekretarz Koleski.

Wyjeżdża za granicę.

2 Do Królestwa Pruskiego Wiliampolskiej Słobody mieszczanie Leyba Haimowicz Wierzbicki, z Jankielem Berko wiczem Sudowiczem i Jankielem Haimowiczem Werszowskim na miesiąc 10.

2 Do królestwa pruskiego do miasta Króle-wca Wileńska mieszcanka Anna Kuszelowiczowa Jozhimowa na miesiąc 10.

Wilno dnia 14 Kwietnia 1822 Roku v. s.

Rząd Cesarskiego Wileńskiego uniwersytetu poniżej wyszczególnione folwarki będzie wypuszczał przez publiczną licytacją w trzyletnią dzierżawę od 25 kwietnia 1822 roku odbyć się mającą dnia 20 kwietnia m. t. podług następujących prawideł:

- 1 Kogo ustawy krajowe wyłączają od posiadania dóbr ziemskich; ten ani pod swoim ani pod cudzym imieniem do dzierżawy przypuszczony nie będzie.
- 2 Kto przygranicza swoim dziedzicznym lub posiadowanym przez arendę albo przez zastawę majątkiem do dóbr uniwersyteckich, ten podobnież do dzierżawy przypuszczony nie zostanie, do tego tylko folwarku, do którego przygranicza. Równie i ci, którzy dzierżawiąc folwarki uniwersyteckie, nieoptacili należący się aredy podług kontraktu, chyba po wniesieniu summy do kassy uniwersytetu.
- 3 Każdy przystępujący do licytacji złożyć powinien ewikcyę półroczny okazany intracie odpowiadającą, na każdy z osobna folwark, na który chce licytować. Ta ewikcyę może być dana albo na dobrach nieruchomości, o swobodności przez urząd podług zwyczajnej formy posiadaczony, albo w gotowych pieniądżach monetą krajową srebrną do proporcji półrocznej intraty w Rządzie Uniwersytetu za rewersem złożyć się mających, które potem wymienić może za ewikcyą na dobrach nieruchomości.
4. Kto przez licytacją utrzyma się przy dzierżawie, temu kontrakt formalny podług złożonych przy licytacji punktów przez Rząd uniwersytetu wydany zostanie, z obowiązkiem dostawienia przez kontrahenta walorowego papieru podług ostatniego ukazu. Nikt pod żadnym pozorem nie może cofnąć się od ceny na ostatnim targu ofiarowanej; a w przypadku takowego cofnienia się czyli odstąpienia od zalicytowanej dzierżawy, półroczna intrata pro evictione złożona, nazawsze przepada i jako vadium obraca się na zysk uniwersytetu; kto zaś takową ewikcyą złoży nie w gotowiznie, lecz w świadectwie urzędowym na majątek nieruchomy; tedy wyrażone vadium półrocznej intracie odpowiadające pozyskane będzie z tegoż nieruchomego majątku.
- 5 Te prawidła czyli kondycye wespół z inwentarzami, summaryuszami intraty i punktami do kontraktu w kancelaryi Rządu Uniwersytetu złożone, każdy z kontrahentów, sam aktor, lub za przyznaną szczególnie do tego aktu plenipotencyą, plenipotent podpisać będzie obowiązany na dowód, że one przyjmuje i we wszystkim ze swojej strony dopełni.

Tabella folwarkow uniwersyteckich wypuszczających się w trzyletnią dzierżawę od 25 kwietnia 1822 roku.

	Dymy			Ludność według ostatnich rewizyjskich skazok.		Dochód roczny podług summaryuszow.	
	Gruntowe	Ogródowe	Pastoszone	Męskie	żeńskie	srebrem ruble	K.
W Powiecie Wileńskim.							
Folwark Elnokumpie	30	5	1	98	104	793	45
— — Rubionka	23	2	1	56	36	750	—
— — Niemenczyn z panszczyzną	13	3	3	31	45	1043	90
albo tenże sam folwark Niemenczyn z gruntami i łakami dwornymi i propinacją bez panszczyzny	—	—	—	—	—	729	50
W Powiecie Trockim.							
Karczmy dwie z gruntem przy folwarku Świątnikach: jedna pod dworem na gościńcu mereckim do Grodna idącym	—	—	1	—	—	120	—
Druga Ładyga zwana, na gościńcu dawnym Królewieckim	—	—	1	—	—	45	—
W Powiecie Oszmiańskim.							
Folwark Święty Duch	21	—	—	69	58	554	45
— — Koziany	5	—	—	12	13	224	50
— — Łotyhol	58	10	2	02	105	1188	80

Sekretarz Felix Mierzejewski.

Arenda Domu.

3. Litewsko Wileński Guberski Rząd ogłasza, że dom murowany Pralata Kontryma w mieście Wilnie na zamku Św. Michałskim sytuowany, oddany przez tegoż Pralata w ewikcyą skarbu za byłych w miastach Grodzieńskiej Gubernii poborców akcyzney od trunkow poszliny Houwald, Kontryma i Kofusowskiego ze dnia 23 t. m. kwietnia wypuszcza się w arendę na rok jeden; i dla tego życzący wziąć ony w arendną dzierżawę zechcą stawić się dla licytowania w dniu 15m. najbliższego miesiąca kwietnia do tegoż Rządu Gu-

bialnego, gdzie i kondycye będą objawione. Datt 1822 roku apryla 2 dnia.

Asessor Nowicki.

Wierzbicki Sekretarz.

Jan Stemporzeczki Guber. Sekretarz:

o Z b i e g a c h.

3. Od mińskiego Gubernińskiego Rządu ogłasza się, iż wręci za niemienie świadectwa na piśmie areztanci: Alexander, Andrejew, Jan Trofimow, Roman Zienkow, Tymoteusz Kareliy, Mikołay Słowatyński i Danila Hryhorjew; z których na exa-

minach okazało się: że pierwszy, Andrejew gubernii woroneżkiej, z dońskich okolic, ze wsi Mokiewki, obywatela jenerała Mikołaja Wasiljewicza Kłowskiego, poddanym, a drugi podobnież tej gubernii, bohuszrowskiego powiatu, ze wsi Bereznikow, obywatela Andrzeja Szczerbatowa; Trofimow, poddanym obywatela Reuta; a zatem skazani do Syberyi na posilenia; Zińkow nie pamiętający miejsca swego urodzenie, i stanu; Kareli, jak pokazało się, do nikogo nienależący; Słowatyński poddanym, służącym w Sanktpetersburskiego iszew gildy kupca Jana Hłazunowa, za kuczera; i Hryhorjew, wiatkiej gubernii, jerańskiego powiatu, ze wsi Fiedorowa, obywatela Durnowa, z ludzi dwornych; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 roku, uznani za włóczegów, oddani do służby wojskowej. Przymioty pomienionych włóczegów: Andrejew wzrostu 2 arsz. 6 wiersz, twarzy pociągławey, chudy, ospowaty, nosa grubego długiego, oczu szarych, włosów ruskich, mówi czysto, od urodzenia lat 27, nieżonaty; Trofimow wzrostu 2 arszyny 4 $\frac{1}{2}$ wiersz, twarzy szerokawey, czystey, nosa wielkiego, oczu błękitnych, włosów światłoruskich, mówi czysto, od urodzenia lat 26, nieżonaty; Zińkow wzrostu 2 arszyny 6 wierszkow, twarzy sucharlawey ciemney, nosa cienkiego, oczu szarych, włosów ciemnoruskich, mówi czysto, cześla, lat dwadzieścia siedm, nieżonaty; Kareli wzrostu 2 arszyny 5 $\frac{1}{2}$ wierszy, twarzy podługowatey pełney, nosa małego ostrego, oczu światłoszarych, włosów białawych, mówi czysto, lat 20, nieżonaty; Słowatyński wzrostu 2 arszyn 7 $\frac{1}{4}$ wierszkow, twarzy okrągławey ospowaty, nosa miernego, oczu ciemnoszarych, włosów ruskich, mówi czysto, umie czytać i pisać po rossyjsku, lat 26, nieżonaty; i Hryhorjew wzrostu 2 arszyn 6 $\frac{1}{2}$ wierszkow, twarzy podługowatey czystey, nosa podługowatego czerwonego, oczu światłoszarych, włosów ruskich, mówi czysto, lat 35, nieżonaty; a zatem jeżeliby się wspomnieni włóczegi okazali do kogo należący, aby z prawnymi o ich przynależeniu dowodami, prosił, gdzie należy w oznaczonym prawem terminie, o kwit na policzenie za rekrutów. Marca 24 dnia 1822 roku. Mińskiego Gubernialnego Rządu Sekretarz Tytułarny Sowietnik Felicyan Arcimowicz.

Zbiegli.

3. W niedawnym czasie z majątku Meyszagoly zbiegli włóścianie: Jan Pietkiewicz lat 38 wzrostu słusznego, włosów światło ruskich, twarzy pociągławey ospowaty, oczu szarych, nosa długiego zakrzywionego, z żoną lat 34 mającą i Józef Gieyka lat 25 wzrostu także słusznego, twarzy okrągławey, błędyn, włosów światło ruskich, oczu błękitnych, o imaniu jakowych i dostawieniu przez zwienską policją do włóściciela. Sąd niższy Ziemi Wileń. uprasza. Apryla 7 dnia 1822 roku.

5. Niżej podpisany, mam honor uwiadomić Szanownych prenumeratów, iż drugi oddział dzieł dramatycznych Woyciecha Bogusławskiego, składający się z 3ch tomów, wyszedł z druku, i jest u mnie złożony dla rozdania prenumerującym. Przeto, raczą PP. Prenumeratorowie z bilecikami zgłosić się do xięgarni XX. Pijarów, na ulicy Dominikańskiej, dla odebrania pomienionego dzieła, uiszczając razem dopłatę, podług warunków prospektu, na trzeci oddział. Cena dwóch oddziałów z 6ciu tomów złożonych, srebrem rub. 10 kop. 80. Upraszam PP. Prenumeratorów, imieniem mojem i wydawcy dzieł dramatycznych, żeby raczyli odbierać oddział pierwszy, który już od roku jak u mnie złożony, i pomimo trzykrotne awizowanie w Kuryerze Litewskim, jednak wielu jeszcze prenumeratów dotąd nie odbiera; inni zaś tak są niecierpliwi w oczekiwaniu, że Szanownemu wydawcy, pokoju nie dają, wyrzucając opieszałość w wydaniu akuratom, gdy ta nieukaralność

wyplwya z przyczyny nieobierania oddziałów i opłaty za nie: Z tej przyczyny, wydawca dzieł dramatycznych, kładzie niniejszą awizacyą: Dnia 10 kwietnia 1822 r. A. Zolkowski.

Autor dzieł dramatycznych Woyciech Bogusławski, uwiadamia Szanownego Anonima, który w imieniu swoim J. G. K. i innych prenumerantów pisał względem pomienionych dzieł Wileńskich na dniu 4 kwietnia n. s. roku bieżącego swoje uwagi, że tak odpowiedź na swój list, jako i 6 tomów już wyszłych, w każdym czasie odebrać może od J. Pana Zolkowskiego Wileńskiego Bibliopolity.

2. Niżej podpisany w Berlin-skim i Warszawskim uniwersytecie aprobowany Dentysta, ma zaszczyt oświadczyć Przeświety Publiczności, że powrócił z podróży, i że na całe lato swój pobyt w tutejszém mieście zamierza.
J. Neumark.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe	
		Kwiecień	
		Piątek	
		dnia 7	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		sre- brem ruble	ass- gnat- kop. ruble
Bezka liwska mająca garey liwskich 144.	Zyta suchego - - - -	—	—
	— surowego - - - -	11	44
	Pszensicy ozimey - - -	16	64
	+ — jarey - - - -	—	—
	Jęczmienia - - - -	9	38
	Owsa - - - -	5	20
	Gryki - - - -	—	—
	Grochu - - - -	—	—
	Bobu - - - -	—	—
	Siemienia lnianego - -	—	—
— — konopnego - - -	—	—	
Pul Rossyjski.	Krap jęczmiennych - -	13	52
	— owsianych - - -	18	74
	— gryczanych - - -	37	151
	Łoju wołowego surowego	2	9
	— — — topionego	4	18
	Miodu przasn. z woskiem	5	14
	Wosku topionego niebielon.	21	85
	Świec woskowych białych	23	100
	— — — — — żółtych	21	35
	— łojowych przywożnych	4	19
— — — — — tu robionych	4	20	
Włókna towarnego: lnu	—	—	
— — — — — pieńki	—	—	
Siana murożnego - - -	—	—	
— błotnego - - - -	—	—	
Faska masła 6 garcowa	5	20	
Soli kuchen bez. gar. lit. 43	3	58	
Piwa krajow. bez. 40 garc.	3	13	
— dubeltowego - - -	6	26	
Plastwa po parze indyków	1	6	
— — — — — kur -	—	—	
— — — — — gęsi -	—	—	
— — — — — kaczek -	—	—	
Dla kwietnia do 9	Chleba razowego funt 1	—	1 $\frac{1}{2}$
	— — — — — pytlowego przedn.	—	4
	Mięsa funt 1 - - - -	—	3 $\frac{1}{2}$
Wódki garniec - - - -	—	64	